

NUSRET KARASU

(1902–1987)

“Bir kliniğin temellerini atarken, bir bilim dalının geleceğini kurdu.”

Prof. Dr. Nusret Karasu, 10 Ekim 1902’de Erzurum’da doğdu. Orta ve lise öğrenimini İstanbul’da Vefa Sultanisi’nde tamamladı. 1926 yılında İstanbul Tıp Fakültesi’nin askerî bölümünden mezun oldu. Meslek yaşamının ilk yıllarında Ankara Cebeci Askerî Hastanesi ve çeşitli askerî birliklerde görev yaptı.

1929–1934 yılları arasında İstanbul Gülhane Hastanesi’nde İç Hastalıkları asistanı ve başasistanı olarak çalıştı. Ardından Ankara Cebeci Askerî Hastanesi ve Erzurum Mareşal Fevzi Çakmak Hastanesi’nde İç Hastalıkları uzmanı olarak görev yaptı. 1943’te Gülhane Hastanesi 2. İç Hastalıkları Kliniği’nde doçent oldu; daha sonra klinik profesörlüğü ve direktörlüğü görevlerini üstlendi. 1946’da Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi İç Hastalıkları Klinik Profesörlüğüne atandı.

1949 yılında Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi’nde Fizyoloji Kürsüsü’nün kurulmasına öncülük etti ve kürsünün direktörlüğünü üstlendi. Bu yapı, Türkiye’de dahiliye kliniklerinden bağımsız olarak kurulan ilk Göğüs Hastalıkları kliniği oldu. Böylece tüberküloz ağırlıklı fizyolojinin akademik bir disiplin olarak örgütlenmesinin ve daha sonraki yıllarda modern göğüs hastalıklarının gelişiminin önemli temellerinden biri atıldı.

Karasu’nun çalışmaları üniversite kliniğiyle sınırlı kalmadı. 1946’da Ankara Veremle Savaş Derneği’nin kuruluşuna öncülük etti ve uzun yıllar derneğin yönetiminde görev aldı. Onun döneminde Ankara’da veremle mücadelenin kurumsal altyapısının geliştirilmesine yönelik kapsamlı çalışmalar yürütüldü. Yedi verem savaş dispanserinin bağışlarla kurulması ve işletilmesi, bir göğüs hastalıkları hastanesinin oluşturulması, hastaların düzenli takibi ve sosyal hizmetlerin yürütülmesi amacıyla merkez arşivi ve merkez laboratuvarının kurulması bu çalışmalar arasında yer aldı.

NUSRET KARASU

Ankara'da tüberküloz tanısı ve taramasında yeni yöntemlerin uygulanmasına da öncülük etti. Balgam kültürlerinde ilaç direnç testlerinin uygulanması, hastaların saptanmasında sabit ve gezici radyo-fotografi sistemlerinin kullanılması ve yalnızca tüberküloz hastalarının yatırıldığı yatak ve hastane kapasitesinin oluşturulması, verem savaşının klinik hizmetlerle birlikte toplum temelli olarak yürütülmesine katkı sağladı. Ankara Üniversitesi'nin tarihsel kayıtlarına göre, 1951'de 200 yataklı bir verem hastanesinin hizmete açılması da bu dönemin önemli gelişmelerinden biriydi.

Karasu, 1952–1954 yılları arasında Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Dekanı olarak görev yaptı. 1955'te UNESCO Türkiye Halk Sağlığı Millî Komitesi'nin kuruluş çalışmalarına katıldı ve başkanlığını üstlendi. Ankara Tabip Odası Başkanlığı ve Yüksek Sağlık Şurası üyeliği gibi çeşitli mesleki ve kamusal görevlerde bulundu.

1960 yılında kısa bir süre Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı görevini üstlendi. Bu dönemde Verem Savaşı Genel Müdürlüğü'nün kurulmasına öncülük ederek, veremle mücadelenin ülke çapında örgütlenmesinde önemli rol oynadı. 1960–1964 yılları arasında Türkiye Kızılay Derneği Genel Başkanlığı yaptı. Kızılay'ın kan hizmetlerinin geliştirilmesi ve uluslararası ilişkilerinin güçlendirilmesi çalışmalarına katkıda bulundu.

Verem savaşı örgütlenmesindeki etkinliğini sonraki yıllarda da sürdürdü. 1976–1984 yılları arasında Türkiye Ulusal Verem Savaşı Dernekleri Federasyonu Başkanlığı yaptı; 1984'ten yaşamının sonuna kadar Federasyonun ve Ankara Veremle Savaş Derneği'nin Onursal Başkanı olarak görev aldı.

Bilimsel üretimi yalnızca tüberküloz ve akciğer hastalıklarıyla sınırlı değildi. Mediko-sosyal hizmetler, koruyucu hekimlik, sosyal yardım, tıp eğitimi ve toplum sağlığı gibi farklı alanlarda çalışmalar yaptı. 400'e yakın bilimsel makale ve yayınının yanı sıra, ulusal ve uluslararası kongrelerde çok sayıda bildiri sundu. 1948'den yaşamının sonuna kadar American College of Chest Physicians ve American Thoracic Society üyeliklerini sürdürdü.

Bilim ve toplum sağlığına katkıları çok sayıda ödülle değerlendirildi. 1975'te Hacettepe Üniversitesi tarafından Şeref Doktorluğu, 1977'de Gülhane Askerî Tıp Akademisi tarafından Başarı Belgesi ve 1984'te TÜBİTAK Hizmet Ödülü verildi.

Prof. Dr. Nusret Karasu'nun çalışmaları, Ankara Üniversitesi Göğüs Hastalıkları'nın kuruluşu ve gelişiminde olduğu kadar, Türkiye'de göğüs hastalıklarının bağımsız bir uzmanlık alanı olarak şekillenmesinde ve veremle mücadelenin ülke çapında kurumsallaşmasında da belirleyici rol oynadı. Onun yetiştirdiği hekimlerin önemli bir bölümü daha sonra Türkiye'nin farklı üniversite ve hastanelerinde göğüs hastalıkları kliniklerinin kurulmasına öncülük etti.

12 Ağustos 1987'de Ankara'da vefat eden Prof. Dr. Nusret Karasu, hekimliği, akademik liderliği, yetiştirdiği kuşaklar ve verem savaşı alanındaki uzun soluklu çalışmalarıyla Türk göğüs hastalıkları ve halk sağlığı tarihinde önemli bir iz bıraktı.